

Виходячи з цих повноважень, в Україні буде існувати справжня рушійна сила досудового розслідування, яка в змозі ліквідувати злочинні дії вищих посадових осіб.

Можна зробити висновок, що Державне бюро розслідувань відіграє важливу роль у правоохоронній системі України. Створення даного органу обумовлено проблемним становищем корумпованої частини суспільства України. Задля ліквідації корупції у вищих органах державної влади, судах і правоохоронних органах України даний орган повинен діяти на засадах незалежності та справедливості у вирішенні цих питань.

***Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Кісліцина Ірина Олександрівна**.*

Ковбаснюк О. Р.

студент 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Процес реформування системи досудового розслідування кримінальних правопорушень, як важливої складової правоохоронної системи України, розпочався з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України, Прикінцевими та Перехідними положеннями якого передбачено створення Державного бюро розслідувань.

Важливими кроками на шляху створення ефективної та дієвої системи досудового розслідування кримінальних правопорушень стало прийняття Закону України «Про Державне бюро розслідувань», який визначає правові основи організації та діяльності ДБР, а також утворення Державного бюро розслідувань України (Постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 року № 127), як основи інституційного механізму дотримання справедливості у суспільстві шляхом всебічного та неупередженого розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності.

Статтею 1 Закону визначено ДБР як центральний орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення та розкриття злочинів, віднесених

до його компетенції. Водночас, як слідує з положень статті 4 Закону, цей орган наділений спеціальним статусом, який повинен забезпечити широке коло його повноважень та високий рівень незалежності від незаконного втручання у його діяльність.

Таким чином, мають місце проблеми визначення конституційно-правового статусу ДБР, що в подальшому може стати на заваді його ефективного функціонування у зв'язку з дублюванням функцій і повноважень цього органу з іншими органами виконавчої влади (Бусол О. Ю. Конституційні проблеми спеціального статусу Державного бюро розслідувань в Україні / О. Ю. Бусол // Громадська думка про правотворення. — 2016. — № 13. — С. 8-11- с. 11).

Загалом поняття «статус» є одним із фундаментальних у юридичній науці, оскільки дає можливість визначити місце суб'єкта права в системі суспільних відносин, його права і обов'язки стосовно інших суб'єктів (Глушенко С. В. До питання про конституційно-правовий статус державного органу/ С. В. Глушенко // Адвокат. — 2012. — № 6. — С. 28-33 — с. 28). Елементом правового статусу державного органу є його конституційно-правовий статус, який відображає встановлене нормами конституційного права та положеннями інших джерел конституційного права правове становище органу в системі органів державної влади та характеризується власною правосуб'єктністю, функціями, повноваженнями, принципами діяльності, взаємовідносинами з іншими органами та посадовими особами публічної влади та конституційно-правовою відповідальністю.

У структурі конституційно-правового статусу найчастіше виділяють чотири зазвичай формалізовані в нормах конституційного права, або такі, що впливають з нього, елементи, які являють собою узагальнені та універсальні підходи до характеристики будь-якого суб'єкта конституційно-правових відносин: 1) місце в суспільстві і державі, соціально-політична роль і призначення; 2) загальна правоздатність; 3) права та обов'язки; 4) гарантії стійкості та реальності правового становища суб'єктів (Богданова Н. А. Категория статуса в конституционном праве / Н. А. Богданова // Вестник Московского университета. — М. : Изд-во Моск. ун-та, 1998. — № 3. — С. 3—20. — с. 13—17).

При цьому, центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом визначаються як особливий вид органів державної влади, всі питання організації, діяльності та взаємовідносин яких з іншими органами мають вирішуватися в індивідуальному порядку шляхом прийняття відповідних локальних статусних законів (Бріт О. С. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом/ О. С. Бріт // Актуальні проблеми держави і права. — 2005. — № 26. — С. 206-213 — с. 207).

Загальні засади формування та діяльності центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом закріплені, передусім, у Законі України «Про центральні органи виконавчої влади», стаття 24 якого виділяє дві групи таких органів, зокрема: органи, передбачені Конституцією України (Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України), а також інші центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом, утворені Кабінетом Міністрів України. Такі органи, в силу особливостей їх правової природи, не віднесені до жодної з гілок державної влади (законодавчої, виконавчої або судової влади), а їх спеціальний статус відображається, насамперед, у порядку їх формування та характері їх взаємозв'язків з іншими, насамперед вищими органами держави (Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України) (Зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України до проекту Закону України «Про Державне бюро розслідувань», реєстр. № 2114 від 12.02.2015. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54012).

При цьому, Конституція України також не передбачає існування в державному механізмі (апараті) державних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, які здійснювали б відповідні функції поза межами системи органів виконавчої влади. Крім того, згідно з Конституцією України, утворення центральних органів виконавчої влади належить до компетенції Кабінету Міністрів України, водночас Верховна Рада України такими повноваженнями не наділена. Тому, закріплення в Законі створення ДБР, як центрального органу виконавчої влади, певним чином обмежує конституційні повноваження Кабінету Міністрів України. До того ж, в Законі не розмежовано повноваження та спосіб їх здійснення ДБР як центрального органу виконавчої влади та правоохоронного органу.

У зв'язку з цим в експертному середовищі поширеною є думка стосовно неконституційності певних положень Закону України «Про Державне бюро розслідувань», зокрема щодо правомірності надання ДБР спеціального статусу. Практика застосування Закону вказує на необхідність удосконалення окремих його положень, з метою приведення його у відповідність приписам Конституції України та Кримінального процесуального кодексу України з урахуванням положень законів України, які є базовими законодавчими актами у питаннях утворення і функціонування центральних органів виконавчої влади.

З метою вирішення вищезазначених проблемних питань конституційно-правового статусу Державного бюро розслідувань та забезпечення ефективності його функціонування, доцільно віднести ДБР до системи органів державної влади зі спеціальним статусом шляхом

внесення змін до Конституції України та закріпити спеціальний статус цього органу в статті 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань».

***Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Деменчук Марина Олександрівна.*

Колотніцький М. С.

студент 1-го курсу магістратури Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ ПРОФЕСІЙНИХ СПІВРОБІТНИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Суттєвим кроком в реформуванні правоохоронної системи України є створення такого органу, як Державне бюро розслідувань України. ДБР є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. У своїй діяльності Державне бюро розслідувань керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та іншими законами України, а також іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на їх основі (Про Державне бюро розслідувань: Верховна Рада України; Закон від 12.11.2015 № 794-VIII).

Місією якого є встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої Законом відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси.

Під час реалізації місії Державного бюро розслідувань пріоритетами його діяльності є своєчасне запобігання, припинення, швидке розкриття та організація проведення всебічного, повного та об'єктивного розслідування злочинів, віднесених до компетенції Бюро. Слідчі органів державного бюро розслідувань здійснюватимуть досудове розслідування злочинів вчинених високопосадовцями, корупційні злочини, відповідно до підслідності Бюро, злочини щодо порушення прав людини під час роботи правоохоронних органів, військові злочини тощо (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022 р.)